

Odšel je drugič in potem ni več pisal tako pogosto. In tudi pošiljal ni. V Ameriki si je ustanovil svoj dom. On sam je ostal še Slovenec in veren, a njegovi otroci ne znajo več slovenski, dasi bi lahko. Tudi verni niso, ampak nekateri veri katoliški celo sovražni. In tudi tega bi ne bilo treba. Amerika ima slovenskih in verskih šol v vsakem večjem kraju. A če Slovenec zanje ne mara? In mu je le vse tuje — sveto?

Cvet iz mladostnih vrtov.

Bistriška.

Rakor bi zavel preko mene dih deviških lilij, tako mi je, če se spomnim na otroška leta, na svojo mladost.

Danes mislim nanjo. V srcu diši po sladkobi, v očeh igra vesela luč.

Daj, za hipec se vrni, ti solnčna, zlata mladost! Objemi me, zakoplji me v svoje bogastvo! Dolga leta so med nama; več se ne vrneš, ker si umrla . . .

Pozdravljeni vsaj spomini na njo! Glej — očka moj, jaz mislim na te! Ti spiš v grobu. Dolga so leta, kar te ni več pri otroku. Tvoj daljni, mrzli grob boža moj pogled, in v srcu je iskrena, verna misel.

Čas jabolk, hrušek, orehov in turščice. Tako dolgo je bilo treba čakati nanj. Danes —! Hej, z očkom in Doro brž na železnega vranca, pa po ozkotirni železni cesti do Domžal. Kje so še bele Moravče! Trg dražestnih hišic sredi zelene poljane, očuvan od dehteče Limbarske gore. Le cvili, ti vranec sajasti, in spuščaj dimaste pene! Počasen si, počasen, mladost pa je hitra in poskočna. Pihaj, cvili, puhaj!

Domžale — Dom-ža-le — o, kako lepo si zaklical, ti debeli sprevodnik!

Očka, daj mi roko, da se ne izgubim med vozovi in vozički. Ti, Dora, pa drugo roko, da mi bo prijetneje sredi med vama.

Po beli cesti naprej! Bratci, načajivčki, in sestrice, paglavke, tudi tukaj se vas ne manjka? Lep konjiček — tako znan se mi zdi — dirja proti nam. Joj, očka, aj, Dora! Stric Lojze in njegov konj Turče. To je pa za nas! Ročice ploskajo, nožice plešejo, očka se smeji, in resna Dora komaj kroti podivjančka.

Ti moj dobri stric! »Kar na voz, punčka moja! Očka in Dora pa ostaneta tu.« Glej, veselje je padlo na belo cesto in se je razsulo med prah. »Tudi jaz ne grem.« — Očka in Dora peš, podivjana ubožica pa na vozu? Nak! Kar poženi, striček-možiček — mi pa že prihrumimo do bele hišice med sladkim sadnim drevjem.

»E, punčka, ne bo hudo, ne bo! Hitro na voz poleg mene! Ti, očka, pa zadaj z Doro!« — Hi, hi — skok visoko od zemlje! Kam z veseljem? Ubogi stric komaj braniš svojo brado pred drobno ročko, ki gazi neusmiljeno po njej. Hi, Turče, hi!

Voz drči po beli solnčni cesti, ki se plazi med tiho poljanico, kjer trepeče bolno in žalostno podlesek. Tam na desno pa dobski boršti! Glej, kako prebarvani! Mehka zelen bukve se je prelila v žarko zlato; molčeči temni hrastovi listi so zablesteli v rdečem sijaju! Le tista mirna, topla barva smrek še drhti in se tiho potaplja v jesenski luči. Na levo pa kipe vrhovi, vsi svetli, vsi beli, obsejani od ljubezni jesenskega solnca. O planine, kraljevsko lepe!

Turče hiti čez jesensko plan, kakor da mu gori pod kopiti; cesta sega še daleč. Vasi in vasice hite mimo, bele cerkvice z rdečimi kopicami mirno čepe na gričkih, podobne golobčkom, ki si ne upajo pod svetlo nebo. Prekrasna slovenska zemlja! Moja domovina je bogatejša v lepoti od vseh prostranih in glasnih onkraj morja. Kje so planine mehkejše od naših, kje so poljane svetlejše od teh? — Voz je obstal, Turče je veselo zahrzal.

Golobičica — bela, drobna hišica me pozdravlja s svetlimi očesi. Zrela jabolka in hruške mi dihajo mehak pozdrav v lica. Joj, to bodo rezali zobje! Sladkost, sama sladkost! Turče v hlev, gostje v hišo. Dom mojega očeta!

Tiha, pobožna misel mi plava do njega, pozdrav od srca globin, pozdrav na vse drage, ki so delali pri tej hiši, na tej grudi s trdo roko in z mehko, ljubečo dušo. Koliko življenja je vzkipele danes na tem prostoru! Lola brenči okrog mene, petelinčki-potepinčki odpirajo kljunčke in pozdravljajo, pisane kokoške me obsipavajo — vse samo veselje, življenje! Janezek, na te bi skoro pozabila! — In krepko se objameta ročici dveh prijateljčkov.

»A boš pasva pri mñ?«

Veš, da bom, Janezek!

Moja bo Sivka in Dimka, tvoja pa Ruča, Ciba in Jara. Pa si bova zakurila sredi ledine, pekla krompir, pela in vriskala, da naju bodo vesele bele goré v jasni daljavi. Dora in očka, to bo lepo!

Teta nosi na mizo in vsi jedo: očka, Dora, stric, Janezek. Zakaj bi ne pobožala tudi jaz dobrega kruha, ki ga zna peči samo moja teta. O — pa strd!

»Le ugrizni, otrok, in jej, potem pa lahko greš z Janezkom do kravic in pujskov, muck in kužkov!«

Tako resno se drže vsi okrog mene. Kdo vas bo gledal?

»Janezek, roko mi daj, pa hajdiva ven v veselje, med živalce in rožice!«

Skok čez prag. Najprvo v hlev, potem v svinjak, malo k muckam in nazadnje do potočka, kjer plešejo ribice — Janezkove znanke.

»Pekva jih bova.«

Veliko jih je in dobre bodo, samo počasi jih bova jedla.

»Kam pa sedaj, Janezek?«

V shrambo po jabolka. Komaj morejo zreti oči na kupe in kupčke rdečeličnih jabolk.

»Špelca, ta-le bo dober, pa ta, ta!« —

Težko drže drobnje ročice založljaje in dobre izbirke. Kako se udirajo beli zobje po mehkem mesu! Jabolko za jabolkom, drugo slajše od drugega.

V hišo! Še vedno se pogovarjajo in pridno segajo po kruhu in mesu, ki tako prijazno zre raz krožnikov.

*

Prvi dan je minul, in sledila mu je še dolga vrsta lepih. Ves čas sva bila z Janezkom skupaj. Na paši, pri kravicah so potekali dnevi, in ure so brzele mimo naju kakor iskri vranci.

Janezek, prijatelj mladostni, kako ti je danes? Ali ti ne zakliče ob tihih urah tvoja duša tistih solnčnih dni? —

Povej, ali si zaželiš nazaj med sladke gozdove v mehko rožnato dolino?

Najlepše pesmi sva poslušala takrat in največja sreča je vriskala v srcu ob tistih urah.

*

Mladost je umrla, odmevi njene pesmi pa mi pozvanjajo v duši še sedaj. Za eno kratko uro da bi se vrnil njen pojoči vrisk, njen solnčnočisti smeh! Za eno kratko uro!

Leta so izzvenela... Rožnate sanje so padle na cesto življenja med kamenje in so se ubile.

Vid Vidov :

Dekletova.

Vesela sem.

Ne vem, zakaj.

Srce mi navdaja tihotna radost —
oj, lepa si, lepa, srečna mladost!

In srečna sem.

Ne vem, zakaj.

A v srčecu mojem sto lepih je nad —
zaklad je pač to, če človek je mlad.

